

WAT HET VELD VERBERGT

WAT HET VELD VERBERGT

JOHAN STRUIJK

JAE LEGACY PRESS

Copyright © 2026 Johan Struijk

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur, behoudens het gebruik van korte citaten in een boekbespreking.

Dit is een werk van fictie. Namen, personages, plaatsen en gebeurtenissen zijn ofwel het product van de verbeelding van de auteur ofwel fictief gebruikt. Elke gelijkenis met werkelijke personen, levend of overleden, met werkelijke gebeurtenissen, of met bestaande locaties is volledig toevallig.

Eerste druk, april 2026

Uitgegeven door JAE Legacy Press

www.jaelegacypress.com

ISBN: 978-94-654-6359-9

Omslagontwerp: Johan Struijk

Boekontwerp: Johan Struijk

Gezet uit EB Garamond

Voor Anna en Elias

DE SLEUTEL

Het regende al sinds Hoogezand.

Lotte zette de ruitenwissers op de hoogste stand en merkte dat het niet hielp. De weg naar Wierdam was smal, één baan in elke richting, en de wind dreef het water in schuine banen tegen de voorruit. Links en rechts alleen land. Zwart, plat, eindeloos. Een enkele boerderij in de verte, een silo, en verder niets waar het oog aan kon blijven haken.

Ze had de verhuishwagen voor de volgende dag besteld. Vandaag alleen zichzelf, de Volvo, en vier dozen op de achterbank die ze niet aan vreemden wilde overlaten. Foto's. Papieren. Haar moeders brieven in een schoenendoos die ze nog niet open had gemaakt.

Het bordje *Wierdam* kwam uit de mist naar haar toe en was weer weg voor ze er goed naar had kunnen kijken. Ze minderde vaart. De weg werd een straat, de straat werd het dorp.

Het was precies zoals ze het zich herinnerde, en dat verbaasde haar. Dertien jaar sinds ze hier voor het laatst was geweest — de begrafenis van oma, zwart pak, mensen die dingen tegen haar zeiden die ze niet hoorde — en toch stonden de huizen nog op exact dezelfde plek. Het café. De kerk. Het

kruispunt waar haar vader haar ooit had leren fietsen, nog voordat hij wegging.

Ze sloeg rechts af bij de kerk en reed de Molenweg in. Derde huis links. Het stond er nog, vanzelfsprekend, want huizen verdwijnen niet. Alleen de mensen erin.

Lotte parkeerde op het erf en zette de motor uit.

Een moment lang bleef ze zitten. De regen roffelde op het dak van de auto. Door de voorruit zag ze de voorgevel van het huis — de dikke muren, de kleine ramen, de groene voordeur die haar moeder elke vijf jaar opnieuw had geleverd met dezelfde kleur. Het zag er niet verlaten uit. Het zag eruit alsof iemand er gewoon even niet was.

Ze pakte de sleutel uit haar jaszak. Koper, zwaar, met een leren label waarop haar moeder ooit *Molenweg* had geschreven in een handschrift dat Lotte te goed kende.

Ze stapte uit.

De wind was erger dan ze had gedacht. Hij kwam over de polder aan, ongehinderd door iets, en hij droeg de geur van natte aarde en iets anders mee — iets zouts, iets dat op zeewier leek. Het wad, dacht ze. Tien kilometer verderop en toch rook je het.

Haar jas, haar moeders oude leren jas, was meteen doorweekt.

Ze liep naar de voordeur. De sleutel paste, draaide zonder weerstand. De deur zwaaide open in een gang die rook naar stof, naar oude tijdschriften, naar een huis waar al maanden niemand had gekookt.

Lotte bleef staan op de drempel.

Kom op, dacht ze. Het is maar een huis.

Ze stapte naar binnen.

DE WOONKAMER WAS leeg op een paar meubels na. Het bankstel had ze laten staan — het was oud, maar goed, en ze

had het in Amsterdam niet kunnen gebruiken. De eettafel. De boekenkast waar nu niets meer in stond, behalve een paar boeken die haar moeder blijkbaar belangrijk genoeg had gevonden om niet weg te geven. Lotte liep er langs zonder te kijken welke.

In de keuken zette ze de waterkoker aan voordat ze merkte dat er geen koffie was. Natuurlijk niet. Ze had een lijstje gemaakt — koffie, brood, melk — en het op de keukentafel van haar appartement in Amsterdam laten liggen.

Ze ging op een stoel zitten.

De stilte in het huis was anders dan ze gewend was. In Amsterdam had stilte altijd randen — een auto ergens, een buurman, de koelkast. Hier was de stilte compleet. Ze hoorde alleen de regen op het dak en, heel vaag, het tikken van de oude klok in de gang die blijkbaar nog liep.

Ze zou koffie moeten halen.

Ze bleef zitten.

Vanuit de keuken kon ze de tuin zien. Verwilderd gras, de appelboom aan de achterkant, appels op de grond. Daarachter de sloot, en daarachter het land. Het land van Hartman wist ze, hoewel ze niet had gedacht dat ze die naam nog wist.

Maar ze wist het.

Ze wist meer dan ze had willen weten toen ze besloot terug te komen.

ZE PAKTE HAAR telefoon en opende de lijst contacten. Ze scrolde naar *A*.

Anouk — therapeut.

Ze had beloofd dat ze zou bellen als ze was aangekomen. Niet direct om te praten, alleen om te melden dat ze er was, dat ze veilig was, dat het plan doorging. Zo werkte het. Zo was het afgesproken.

Ze drukte niet op *bellen*.

In plaats daarvan stopte ze de telefoon weer in haar zak, stond op, en liep naar de kast onder de trap waar haar moeder altijd haar jassen had hangen. Er hing er nog één. Een lange, donkerblauwe winterjas die Lotte nooit eerder had gezien.

Ze raakte de stof aan.

Er zat iets in de zak. Papier — een brief, misschien. Ze stak haar hand erin.

Buiten, ergens in de verte, blafte een hond. Drie keer, hard, alsof er iemand over het erf liep.

Lotte trok haar hand terug uit de jaszak en luisterde.

Het geblaf hield op.

Ze stond doodstil in de gang van haar moeders huis, met een half vergeten brief in een winterjas die ze nooit had gezien, en wist — zonder te weten waarom — dat iemand buiten keek.

Ze liep niet naar het raam.

Ze had geleerd, lang geleden, dat wie zich zichtbaar maakt, gezien wordt.

In plaats daarvan deed ze een stap terug, dieper de gang in, en wachtte tot het gevoel wegging.

Het ging niet weg.

INEKE

Ze sliep die eerste nacht slecht.

Niet door het huis — dat had ze verwacht. Een vreemd bed, vreemde geluiden, de verwarming die kraakte in een patroon dat ze nog niet kende. Dat had ze ingecalculeerd. Wat ze niet had verwacht, was de stilte. Om drie uur werd ze wakker en lag ze naar het plafond te staren, en het enige wat ze hoorde was haar eigen ademhaling. Geen verkeer. Geen burens. Geen leven.

In Amsterdam had ze zichzelf jarenlang in slaap laten praten door podcasts — moordzaken, meestal, stemmen die rustig over onrustige dingen spraken. Ze had haar oordoppen meegenomen, maar ze kon zichzelf er niet toe zetten om ze in te doen. Alsof ze hier, in haar moeders huis, niet het recht had om zich af te sluiten.

Om half vijf stond ze op.

DE SUPERMARKT GING pas om acht uur open. Dat wist ze nog, of ze had het ergens onthouden. Tot die tijd liep ze door het huis, van kamer naar kamer, zonder doel. Ze probeerde de

verwarming hoger te zetten en merkte dat de thermostaat al op twintig stond. Ze maakte een kop thee van een zakje dat ze in een keukenkastje vond — Pickwick, minstens drie jaar oud, smaakte naar stof en warm water.

De brief in de winterjas had ze nog niet gelezen.

Ze had hem uit de zak gehaald, op de keukentafel gelegd, en was naar boven gegaan om te gaan slapen. Nu lag hij er nog, opgevouwen tot een klein vierkantje. Het papier was wat vergeeld. Geen envelop.

Ze ging er niet naartoe.

In plaats daarvan liep ze naar de serre aan de achterkant van het huis. Haar moeder had hier altijd gezeten in de ochtend — dat wist ze niet omdat ze het had gezien, maar omdat er in de hoek nog een stoel stond met een kussen dat de vorm van een lichaam had aangenomen. Ernaast een bijzettafeltje, en op het tafeltje een koffiekopje dat iemand — haar moeder, nam ze aan, hoewel dat logischerwijs niet kon — op een avond had neergezet en nooit had weggehaald.

De bodem was bruin aangeslagen.

Lotte pakte het kopje op en zette het in de keuken.

Toen ze terugkwam in de serre was het eerste licht eindelijk begonnen. Een vale grijsheid aan de oostkant, nauwelijks licht, net genoeg om de contouren van het land erachter te zien.

Er stond iemand op de dijk.

ZE ZAG HEM EERST NIET. Ze zag een silhouet, een streep waar niets hoorde te zijn, en pas na een paar seconden begreep ze dat het een man was. Hij stond stil. Met zijn rug naar haar toe, voor zover ze dat in dit licht kon zien. Hij keek niet naar haar huis. Hij keek naar iets anders — het water misschien, of het land, of niets.

Ze stapte instinctief een halve pas terug, uit het raam.

Dom. Hij keek niet eens deze kant op.

Maar ze bleef staan waar ze stond, net achter het gordijn, en keek.

Hij bewoog niet. Twee minuten, misschien drie. De soort stilte van iemand die gewend is om in de kou te staan. Toen draaide hij zich langzaam om en liep langs de dijk terug in de richting van het dorp. Hij liep niet haastig. Hij liep als iemand die een vaste ronde maakt.

Lotte volgde hem met haar ogen tot hij achter de bocht verdween.

Ze kon niet zien wie het was.

OM TIEN OVER acht duwde ze de deur van de supermarkt open en wist ze meteen dat iedereen wist wie zij was.

Het was geen dramatisch moment — niemand stopte met praten en niemand draaide zich om. Maar de manier waarop de caissière naar haar keek toen ze binnenkwam, net een fractie te lang, en dan weer met haar aandacht terug naar de scanner, dat was genoeg. En de oude vrouw bij de groentefdeling die een krop sla in haar mandje legde, naar Lotte keek, en met een knikje zei: "Jij bent de dochter van Marja, hè."

Het was geen vraag.

"Ja," zei Lotte. "Lotte."

"Ik weet het." De vrouw glimlachte. Kleine ogen, een zachte stem. "Ik ben Truus. Ik woonde naast haar, vroeger. Toen je klein was."

Lotte knikte. Ze kon zich geen Truus herinneren.

"Naar voor jou, wat er met je moeder is gebeurd." Truus schudde licht met haar hoofd. "Veel te jong. En zo plotseling. Ze was net op bezoek geweest bij mij, twee dagen ervoor."

"Dank u."

"En nu ben je terug."

"Voor even."

Truus knikte langzaam, alsof dat precies was wat ze had verwacht te horen. "Ja," zei ze. "Voor even."

Ze draaide zich om en liep naar de kassa.

BIJ DE KOFFIE stond een man. Halverwege de veertig, dikke jas, ongeschoren. Hij pakte een pak hele bonen, legde het weer terug, pakte een ander. Toen Lotte langsliep, keek hij op.

"Marja's dochter," zei hij.

Ze bleef staan.

"Ik ben Ruud," zei hij. "Ruud Drost. Ik woon op de Brinkweg. Nummer elf."

"Lotte."

"Dat weet ik." Hij glimlachte. Hij had goede tanden en wist het. "Condoleances, trouwens. Ik was op de begrafenis, maar ik geloof niet dat we toen elkaar hebben gesproken."

"Nee."

"Nou." Hij hield het pak koffie omhoog alsof het een glas was. "Welkom terug."

Hij liep door voor ze iets kon antwoorden.

Lotte bleef staan bij de koffie, met haar mandje half gevuld, en merkte dat haar hart sneller ging dan het zou moeten. Niet door hem. Door iets wat ze niet goed kon benoemen. De manier waarop hij haar naam had uitgesproken — *Lotte*, met de klemtoon net iets te vroeg — alsof hij die naam al eerder had gebruikt, ergens, in een context waarin ze er niet bij was.

Je bent overspannen, dacht ze. Je bent moe. Mensen kennen je naam omdat ze je moeder kenden.

Ze pakte een pak koffie, zonder te kijken welke, en liep naar de kassa.

TERUG THUIS ZETTE ze eindelijk de koffie waar ze sinds gisteren aan had gedacht. Ze ging aan de keukentafel zitten, de mok in beide handen, en keek naar de brief die nog steeds opgevouwen voor haar lag.

Ze vouwde hem open.

Het handschrift was van haar moeder. Dat zag ze meteen. Datzelfde schuine, iets te kleine schrift dat altijd moeite deed om binnen de lijnen te blijven. Maar het was ouder dan ze verwachtte — het papier was vergeeld, de inkt was op sommige plekken weggetrokken. Minstens tien jaar oud. Misschien meer.

De brief was niet aan haar gericht.

BESTE INEKE,

Ik weet dat je dit misschien nooit zult lezen. Ik weet niet eens of ik hem ga versturen. Maar ik moet het opschrijven, anders blijft het binnen in me zitten en dan word ik er ziek van.

Wat jij me vertelde, vorige week. Ik heb er sindsdien niet van kunnen slapen. Ik geloof je. Dat is het ergste van alles. Ik geloof je niet omdat ik nieuwe informatie heb gekregen, maar omdat ik dingen wist die ik nooit aan iemand heb verteld, ook niet aan mezelf, en jouw verhaal valt erop. Het past.

Maar Ineke, je moet voorzichtig zijn. Niet omdat ik je niet geloof. Juist omdat ik je wel geloof. Wij hebben hier andere afspraken dan jij denkt. Ik heb hier veertig jaar gewoond en ik weet hoe dingen wegglijpen. Mensen hier glijpen weg. Je moet niet de eerstvolgende zijn.

Kom alsjeblieft niet meer naar me toe. Niet omdat ik je niet wil zien — ik wil je juist heel graag zien. Maar als ze merken dat wij praten

De brief eindigde daar. Middenin een zin. Geen ondertekening. Geen einde.

Lotte zat heel stil.

Ze las de brief nog een keer.

En nog een keer.

Toen vouwde ze hem voorzichtig dicht, legde hem terug op de tafel, en zat daar een hele tijd zonder te bewegen, terwijl haar koffie koud werd en de regen opnieuw begon tegen het raam van de keuken.

Ineke, dacht ze.

De naam kwam haar bekend voor. Niet omdat ze haar had gekend. Maar omdat ze haar ergens had gehoord, recent, of gelezen, of —

Ze stond op, liep naar de gang, en zocht in de binnenzak van haar jas naar het papiertje waarop ze gisteren in de auto aantekeningen had gemaakt. Dingen die Els haar per sms had gestuurd. Namen. Adressen. Context.

En daar stond het, in haar eigen handschrift, half onleesbaar:

Marion Drost — 41 — verdween 12 sept — tweede? Ineke v.d. Berg, 10 jr geleden, zelfde dorp

Lotte keek naar de naam.

Ineke van der Berg.

Ze ging terug naar de keuken, pakte de brief, en las hem voor de derde keer.

Deze keer met het besef dat haar moeder iets had geweten. Tien jaar lang. En er nooit met haar over had gesproken.

DE MAN OP DE DIJK

Ze belde Els die middag.

Het was geen beslissing die ze bewust had genomen. Ze had de hele ochtend rondom de brief heen gelopen — letterlijk, een paar rondjes door het huis, terwijl ze zichzelf wijsmaakte dat ze bezig was met uitpakken. Ze had een doos met foto's geopend en weer gesloten. Ze had de boekenkast afgestoft. Ze had de verwarming nog een graad hoger gezet.

Om half drie pakte ze haar telefoon en belde het nummer dat Els haar een week eerder had gestuurd.

"Lotte?" De stem klonk gespannen, of opgelucht — ze kon het verschil niet horen.

"Ik ben er."

Een korte stilte. "In het dorp?"

"Sinds gisteren."

"Goed." Els ademde uit. "Goed. Luister — ik weet niet of dit het juiste moment is, maar —"

"Ik wil je spreken."

"Ja. Natuurlijk. Wanneer?"

"Nu."

ELS KWAM EEN UUR LATER. Lotte zag haar auto aankomen over de Molenweg, een kleine rode Peugeot die twee keer langs het huis reed voordat hij parkeerde. Onzeker welke voordeur de hare was, misschien. Of hopen dat het toch niet hoefde.

Toen ze eenmaal binnen was, bleef ze in de gang staan alsof ze niet durfde door te lopen. Ze was kleiner dan Lotte zich had voorgesteld. Te veel make-up, precies zoals ze had verwacht, en een grijze wollen jas die minstens twee maten te groot was. Haar haar was te haastig geverfd — bij de slaap zag je de grijze uitgroei doorkomen.

"Je lijkt op haar," zei Els. "Op Marja. Dat had ik nog niet gezien op de foto."

"Kom binnen."

Ze gingen aan de keukentafel zitten. Lotte schonk koffie in. De brief lag onder een tijdschrift dat ze over de tafel had geschoven — ze wilde Els eerst bekijken voordat ze hem zou laten zien.

"Vertel," zei Lotte. "Alles. Wat je weet, wat je vermoedt, wat je denkt dat niet klopt."

Els greep de mok met twee handen vast. Ze dronk niet.

"Marion verdween op twaalf september," zei ze. "Een donderdag. Ruud zegt dat ze die ochtend naar haar werk is gegaan — ze werkte in de thuiszorg, drie dagen per week, rondrit door vier dorpen. Om twaalf uur heeft ze bij haar laatste cliënt koffie gedronken. Dat is gecheckt door de politie, het klopt. Daarna is ze vertrokken in de auto. De auto is later op de avond teruggevonden op de parkeerplaats bij het station in Groningen."

"Leeg?"

"Leeg. Haar tas, haar telefoon — weg. Ruud zegt dat hij rond vier uur een sms van haar kreeg. *Ik heb tijd nodig. Zoek me niet.*"

Lotte dacht even na. "Heeft de politie die sms gezien?"

"Ja."

"En de telefoon waarvan hij is verstuurd? Is die later nog gebruikt?"

"Eén keer. Later die avond. Om elf uur werd hij aangezet in Utrecht, bleef drie minuten aan, en ging toen uit. Voorgoed."

"Utrecht." Lotte herhaalde het woord langzaam. "Twaalf september."

"Ja."

"Marion had familie in Utrecht?"

"Niemand." Els keek op. "Dat is het. Ze had daar niemand. Ze was er misschien twee, drie keer in haar hele leven geweest. Maar dat is wat de politie zegt: ze is naar Utrecht gevlucht, heeft haar telefoon uitgeschakeld, en is ondergedoken. Eigen keuze. Zaak gesloten."

Lotte roerde in haar koffie.

"En jij gelooft dat niet."

"Mijn zus," zei Els, "zou me gebeld hebben. Niet meteen. Maar binnen een week. Ze zou niet — " Ze stopte. "Ze zou mij niet zo laten zitten. Onze moeder is vorig jaar overleden. We hadden alleen elkaar nog. Ze zou mij gebeld hebben."

"Had ze eerder bedreigd om weg te gaan?"

"Ze heeft een keer gezegd, op onze moeders verjaardag, drie jaar geleden — ze had te veel wijn op — ze zei dat ze weg zou willen. Niet naar een andere stad. Weg, zei ze. Gewoon weg. Maar ze zei het lachend. Zoals je zoiets zegt."

"En hoe was het tussen haar en Ruud?"

Els liet een stilte vallen.

"Niet goed," zei ze uiteindelijk. "Maar ook niet slecht. Dat is het probleem. Het was — " Ze zocht naar het woord. "Het was stil. Ze praatten bijna niet meer. Ze deden hun ding. Hij had zijn werk, zij had haar werk. Er was geen ruzie, voor zover ik wist. Maar er was ook niks anders."

"En Ruud zelf? Hoe was hij toen je hem sprak na de verdwijning?"

Els' mond werd smal.

"Kalm," zei ze. "Veel te kalm."

Lotte knikte.

"Hij hilde wel," zei Els. "Tijdens het gesprek. Eén keer. Heel kort. En toen stopte hij, en hij zei: 'Sorry, het komt er af en toe uit.' En daarna niet meer." Ze keek Lotte aan. "Wie zegt dat, over zijn verdwenen vrouw? *Het komt er af en toe uit.* Alsof hij een griepje had."

LOTTE LIET HAAR PRATEN. Twintig minuten, dertig, meer. Els vertelde over het politiegesprek — vriendelijk, maar duidelijk afgerond. Over de burens die niets hadden gezien. Over een kennis van Marion in Groningen die zei dat Marion de laatste tijd bang was geworden voor iets, maar niet had verteld wat. Over de jas aan de kapstok, die Lotte al had gezien door het raam.

"Haar winterjas hangt er nog," zei Els. "Ze is dus vertrokken op een donderdag in september, zonder winterjas, zonder koffer. Met een sms die net te schoon is, en een telefoon die één keer in Utrecht wordt aangezet en daarna nooit meer."

"Heeft Ruud toegang tot die telefoon?"

"Wat bedoel je?"

"Hij en Marion — wachtwoord, gezichtsherkenning. Kon hij bij haar telefoon?"

Els keek haar aan. "Ze hadden elkaars codes. Dat had ze een keer gezegd."

"Dan kan de sms van Marion zijn, of van hem."

"Ja."

"En een telefoon kan in Utrecht worden aangezet door iemand die daarheen rijdt. Niet noodzakelijk Marion."

"Dat had ik ook bedacht."

Lotte knikte, langzaam.

"Els," zei ze. "Ik ga je iets laten zien. Maar je moet me eerst iets beloven."

"Wat?"